

Mlade generacije foto-dokumentarista slu?be za?tite spomenika kulture

Mlade generacije foto-dokumentarista slu?be za?tite spomenika kulture

2008.04.10 16:20

NEOMEDIA komunikacije - ured@neimedia.hr

U kontekstu stoljetnog postojanja slu?be za?tite spomenika kulture, s predanim vi?edesetljetnim posve?enjem isto?njem njenog barda Gjure Szabe, a nakon II. svjetskog rata neumornim foto-bilje?enjem Nine Vrani?a, posljednjih osamnaest godina obilje?eno je, sukladno dinami?nom na?inu suvremenog ?ivota, relativno brzom izmjenom petorice fotografa. Iako je njihovo djelovanje unutar mati?ne spomeni?ke foto-slu?be bilo vremenski kratkog daha (u pojedinim slu?ajevima nastaviv?i se u srodnim institucijama), kvaliteta rada svakog od ovih fotografa ponaosob nije upitna. Ona po?iva kako na njihovoj metierskoj izobrazbi, mahom ste?enoj u fotografskim usmjeranjima Grafi?ke ?kole ili ?kole za primijenjenu umjetnost, tako na izo?trenom pogledu njihova oka, izvje?banom kontinuiranim prakti?nim radom. Naposljetu uspjeh njihova rada izvire iz osje?aja i ljubavi prema materiji, subjektu koji promi?ljaju?i snimaju: spomeniku i starini, tradiciji op?enito.

Istra

Foto-slu?bu za?tite spomenika kulture u zadnjih dvanaest godina 20. stolje?a i u navr?enoj prvoj petoljetci stolje?a koje smo na?eli, obilje?ila su imena i djela petoro fotografa generacije ?ezdesetih godina. To su, redom kako su slu?bovali:

Goran Malekovi?,

Robert Le?,

Vidoslav Barac,

Zoran Osre?ak te

Goran Bekina. Ve?ina njih djelovala je u prvoj polovici zadnjeg desetlje?a pro?log stolje?a, dakle u vrijeme kad Hrvatska pro?ivljava svoje sudbonosne dane, te?ke koliko i slavne. Nismo zaboravili, ?elja njenog pu?anstva za neovisno?u napla?uje se u to vrijeme brojnim ljudskim stradanjima i gubitcima, a njena tisu?ljetna ba?tina biva razaranja pod udarima srbo?etni?kih granata, protivno svim UNESCO-vim konvencijama. Mnoge od tih strahota od prvih dana bilje?e i kamere na?ih kolega fotografa: Goran Malekovi? foto-dokumentira stanje na pakra?kom i lipi?kom podru?ju, Robert Le? u Pokuplju, ?irem vinkova?kom podru?ju, dubrova?kom primorju?

Od druge polovice devedesetih godina pro?log stolje?a, nakon ?to Republika Hrvatska vojnom akcijom vra?a okupirane krajeve, izuzev podru?ja isto?ne Slavonije s gradom-patnikom Vukovarom, koji se nalaze u sastavu UMPA-zone, te slobodu tek i??ekuju, zapo?inje sustavno foto-dokumentiranje ratom razorenih podru?ja i njihovih spomenika. Ovaj posao predano je obavljao fotograf Vidoslav Barac kao ?lan Komisije za popis i procjenu ratnih ?teta na spomenicima kulture Ministarstva kulture RH, u svojstvu fotodokumentarista. On je foto-aparatom zabilje?io gotovo svaki kutak razorene nam zemlje, uklju?uju?i i one u sastavu UMPA-zone.

U isto vrijeme na ratom po?te?enim podru?jima, kao i u kra?em razdoblju ?to ratnom vremenu prethodi i kona?no u mirnodopskom razdoblju koje slijedi nakon njega, teku dugoro?nim planom zacrtane akcije na evidentiranju i za?titi spomeni?ke ba?tine, nepokretne i pokretne, etnografske i prostorno-ambijentalne? Pa?nja fotografa, kao i konzervatora, pri tome jednako uva?ava i nacionalne spomenike svjetskog zna?aja kao i intimisti?ki mikro-svijet ponikao iz du?e i ?uljnih ruku na?eg naroda.

Svi su ovi tereni, beziznimno ratni ili njegovim stra?nim pohodom po?te?eni, rezultirali nebrojenim, slu?bi dragocjenim fotografijama. Tek, i unutar ove grupe dokumentarne fotografije mo?emo govoriti o razli?itim senzibilitetima i afinitetima, pa tvrdnju da ?kamera ne la?e? treba uzeti cum grano salis: kamera govori istinu, ali je zbori razli?itim jezicima!

Pored svih ovih terenskih poslova koji ra?aju kvalitetnim autorskim foto-uradcima, fotografi slu?be za?tite spomenika obavljali su i obavljaju za potrebe mati?ne slu?be za?tite spomenika, kao i za srodne ustanove te pojedince (prvenstveno studente i u?enike) ne manje va?ne poslove ru?nih reproduciranja crno-bijelih fotografija naru?enih iz fototeke. Ovakvi su poslovi bili naro?ito intenzivni do polovice devedesetih godina, dok u posljednjem petolje?u prevladava reproduciranje fotografija putem digitalnog zapisa.

Priredila: Sanja Grkovi?

Dodatak

Goran Malekovi? (11. rujna 1966.; ?kola za primijenjenu umjetnost i dizajn, Obrtni?ka ?kola za osobne usluge - fotografsko usmjerjenje; 1. lipnja 1988., 29. velja?e 1992., samostalna profesija)

Robert Le? (1967.; Grafi?ki obrazovni centar ? fotografsko usmjerjenje; 1. o?ujka 1992., 31. svibnja 1994., samostalna profesija)

Vidoslav Barac (30. o?ujka 1965.; Grafi?ki obrazovni centar ? fotografsko usmjerjenje; 1. lipnja 1994., 16. sije?nja 2000., Hrvatski restauratorski zavod,)

Zoran Osre?ak (30. lipnja 1962.; ?kola za primijenjenu umjetnost i dizajn; 6. o?ujka 2000., 11. o?ujka 2001., Kodak Centar)

Goran Bekina (22. travnja 1967.; ?kola za primijenjenu umjetnost i dizajn; 2. svibnja 2001.)

[Malekovi?, Le?, Barac, Osre?ak, Bekina - Mlade generacije foto-dokumentarista Slu?be za?tite spomenika kulture Fototeka kulturne ba?tine](#)

